

LA COL·LECCIÓ DE RAMON FERRAN

Ramon Ferran Pagès (Reus 1927-2015) ha sigut un dels referents artístics reusencs durant la segona meitat del segle XX. Tot i que va tenir una important activitat en moltes iniciatives culturals i socials per a la ciutat, la seva figura va destacar, sobretot, pel paper clau que va tenir a partir de mitjan dècada dels cinquanta, com a punta de llança en la renovació de l'encarcarat panorama artístic local. En aquell moment, si des del punt de vista creatiu ja era prou difícil connectar-se amb la modernitat des d'una petita ciutat com era Reus aleshores, aquesta dificultat es veia incrementada exponencialment en el context d'una dictadura que s'havia vacunat contra qualsevol germen de modernitat.

La seva voluntat de renovar el llenguatge artístic ja es va manifestar en una entrevista que el juny de 1956 li van fer a *Reus. Semanario de la Ciudad*:

«Tengo una concepción personal del arte, que no encaja en ninguna escuela determinada. Desde luego creo en el arte moderno, precisamente porque es una reacción contra el amaneramiento decadente a que se llegó en el pasado siglo. El secreto está en que, sin olvidarnos de los griegos, cuyas líneas austeras son fuente de toda belleza, sepamos volver al primitivismo sencillo y atrayente, que es, en realidad, lo que pretende nuestra generación [...]. Cuando mi espíritu se expande de verdad es creando formas nuevas abstractas, que se apartan por completo de toda reproducción. Esculpir un rostro, o dar forma a una mano, son tareas propias de mi profesión. Lo difícil es crear, conseguir nuevos efectos.»

El Museu de Reus conserva una important col·lecció de la seva obra, en bona part gràcies a la seva generositat. En total són poc més de cinc-centes peces entre gravats, dibuixos, medalles i fins i tot algun projecte. Malgrat que també hi trobem alguna escultura, aquesta és una de les tècniques artístiques –en què va excel·lir– que es troba menys representada en el conjunt de la col·lecció. Tot i que al fons del Museu ja hi havia alguna obra seva, podem dir que la col·lecció es va iniciar amb una valuosa donació de setanta gravats, arran de l'exposició *Ramon Ferran, gravador* que el 1990 es va portar a terme a la *Sala Reus* del Museu –setanta obres representatives del treball que havia realitzat en el camp de l'estampació fins en aquell moment. El 2001 va fer un altre important lliurament, de dues-centes vuitanta-vuit peces entre dibuixos i gravats. Aquesta donació és formada per una selecció d'aquells materials que Ramon Ferran va produir al llarg del seu procés d'aprenentatge. Hi podem trobar les seves primeres làmines realitzades a l'Escola del Treball, encara amb una tècnica austera, al començament de la dècada dels quaranta; les obres realitzades al Cercle Artístic de Reus, en companyia d'altres artistes amb qui compartia les models, d'entre les quals destaca el seu primer nu, una dona estirada d'esquena, realitzat amb una mà tremolosa fruit de la seva joventut i d'un context de repressió; els treballs fets al si del Centre de Lectura i, sobretot, els dibuixos que realitzà a Belles Arts, dels quals sobresurten els estudis de moviment, que havien de ser fets amb rapidesa i que se'ns mostren alliberats de la rigidesa de l'acadèmia i plens d'espontaneïtat i immediatesa. Les tècniques amb què van ser plasmats aquest dibuixos sobre el paper són diverses i van des del llapis fins a la sèpia, tot passant pel carbó i la sanguina.

Dins d'aquest conjunt, també destaquen les obres realitzades amb la tècnica del gravat. Són una quarantena dels primers gravats que Ferran va realitzar als darrers anys del seu pas per Belles Arts, i amb els quals va tenir els primers contactes amb una tècnica que li va permetre desenvolupar la seva creativitat amb més llibertat. Són aiguaforts, aiguatintes, punta seques i reïnes que encara no ens deixen intuir del tot com seran els seu treballs posteriors en aquest camp. Des del Museu,

aquest conjunt té un doble interès, d'entrada pel seu valor com a obra creativa, evidentment, i també perquè al trobar-nos diverses proves d'artista d'una mateixa planxa, ens forneix un material que ens permet oferir una visió més pedagògica de les tècniques del gravat i del seu procés creatiu. De la donació no podem pas oblidar els dibuixos produïts per a una de les facetes més populars de la seva activitat, com era la de constructor de gegants. Així, entre tot el conjunt de làmines, també trobem els dibuixos preparatoris per a la construcció dels gegants Japonesos, de l'any 1956, i dels gegants Negres, del 1989.

Del seu treball en el camp de la medalla hi ha un total de setanta peces, la majoria de les quals lligades als salons fotogràfics de la medalla Gaudí i del Fotosport, però també dedicades a personatges reusencs com Fortuny, Bartrina, Prim o Gaudí, entre d'altres.

La col·lecció, doncs, i encara que –com ja hem dit més amunt– la tècnica de l'escultura no està prou representada, ens dóna una àmplia visió de tota la trajectòria artística de Ramon Ferran. Des de les seves etapes d'aprenentatge –que comencen amb unes làmines de factura encara dubitativa i que acaben amb uns dibuixos d'una tècnica depurada, reflex d'un aprenentatge plenament interioritzat– fins al seu treball més creatiu, elaborat a partir d'un llenguatge molt personal i més enllà de les modes i dels *ismes*.

Dibuix preparatoris del “Gegant Japonès”, 1956

Exercici d'anatomia, dibuix a carbó , 1947